

Yhteenveto verkkosivustojen kattavan valvonnan tarkastusraporttien havainnoista

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tarkastanut EU:n komission täytäntöönpanopäätökseen sisältyvän vuoden 2022 valvontaohjelman mukaisesti 20 verkkosivustoa.

Suoritetun tarkastuksen perusteella kaikki verkkosivustot sisälsivät poikkeamia EN-301549-standardissa asetettuihin saavutettavuusvaatimuksiin.

Tarkastuksessa havaitut puutteet tekevät verkkopalvelujen käytöstä vaikeaa tai työlästä erityisesti heikkonäköisille ja henkilöille, jotka käyttävät sivustoja ruudunlukuohjelman, näppäimistön tai motorisen apuvälineen avulla.

Merkittävä osa tarkastuksessa havaituista puutteista ilmeni sivuston osissa, jotka toistuvat yhdenmukaisina palvelun kaikilla sivuilla. Näitä toistuvia osioita ovat esimerkiksi sivunäkymän ylätunniste, joka tyypillisesti sisältää palvelun pääasiallisen navigointimekanismin, kieliversioiden valinnan ja hakutoiminnon, sekä alatunniste, jossa on yleensä muun muassa pikalinkkejä yhteystietoihin ja muihin sivuston keskeisiin sisältöihin. Korjaamalla toistuvien sivuosioden puutteet voidaan parantaa palvelun saavutettavuuden tasoa nopeammin kuin keskittymällä sivujen sisältöosioden yksittäisiin puutteisiin.

Myös tarkastettujen sivustojen evästeiden hyväksymisessä havaittiin yleisesti saavutettavuuteen liittyviä puutteita. Osassa palveluja evästeiden tarkastelu ja hyväksyminen oli teknisesti vaikeaa tai mahdotonta avustavan teknologian avulla. Tarkastettujen verkkosivustojen responsiivisissa näkymissä havaittiin työpöytänäkymiä enemmän puutteita erityisesti palvelun toistuvissa osioissa.

Yleisimmät saavutettavuuspuutteet

Vuorovaikutteisten elementtien nimi, rooli ja arvo

Tarkastetuissa palveluissa oli puutteita erityisesti vuorovaikutteisten elementtien roolin ja tilan ohjelmallisessa merkitsemisessä. Joissain tapauksissa elementiltä puuttui kokonaan ohjelmallisesti selvitettävissä oleva rooli, ja toisinaan komponentille määritetty ohjelmallinen rooli oli virheellinen. Usein myös tieto elementin arvosta (esimerkiksi valittu / ei-valittu) tai tilasta (esimerkiksi avattu / suljettu) ei ollut ruudunlukuohjelman tai muun avustavan teknologian saatavilla.

Ohjelmallinen lukemisjärjestys

Useat ohjelmallisen lukemisjärjestyksen puutteet ilmenivät tilanteissa, joissa sivun sisältöä tuodaan näkyviin tai piilotetaan näkyvistä dynaamisesti. Tällaisia komponentteja ovat esimerkiksi pudotusvalikot, ns. haitarikomponentit sekä ponnahdusikkunat ja modaalit.

Puutteellinen kontrasti

Tarkastuksissa havaittiin puutteita tekstien ja niiden taustavärien välisessä kontrastissa sekä käyttöliittymäkomponenttien havaittavuudessa matalan kontrastin johdosta. Tekstien kontrastipuutteet ilmenivät useimmin käyttöliittymäkomponenteissa, kuten painikkeiden tekstimuotoisissa nimilapuissa ja syötekenttien placeholder-teksteissä.

Otsikot ja sisällön rakenne

Otsikoille ohjelmallisesti määritetty rakenne ei vastannut sisällön rakennetta puuttuvien tai virheellisesti määritettyjen otsikkotasojen vuoksi. Lisäksi sivuilla havaittiin tekstikatkelmia, jotka olivat tulkittavissa otsikoiksi niiden ulkoasun, sijainnin ja sisällön perusteella, mutta joilta puuttui sivun lähdekoodissa vastaava ohjelmallinen otsikkomerkinä.

Saavutettavuus näppäimistöllä

Käyttäjän tulee pystyä muun muassa kohdistamaan kaikki vuorovaikutteiset elementit ja suorittamaan palvelun toiminnallisuudet pelkän näppäimistön avulla tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Yllä mainitut vaatimukset eivät täyttyneet kaikissa tarkastetuissa palveluissa, minkä lisäksi elementtien kohdistusjärjestyksessä ilmeni puutteita näppäimistöä käytettäessä, eikä kohdistuksen ilmaisimen ollessa kaikissa tilanteissa havaittavissa joko ollenkaan tai kohdistuksen ilmaisimen kontrasti suhteessa viereisiin väreihin ei ollut riittävä.